

Innholdsoversikt

Forord	VII
Kapittel 1 Innledning	1
Kapittel 2 Reassuransekontraktens rettskildelære	60
Kapittel 3 Cedentens opplysningsplikt overfor reassurandøren	125
Kapittel 4 Rettsvirkningene av cedentens brudd på opplysningsplikten	202
Kapittel 5 Følgeplikter og kravshåndtering: Tolking og utfylling av «follow the settlement clauses»	249
Vedlegg 1 Principles of Reinsurance Contract Law (PRICL)	395
Vedlegg 2 Utdrag fra Insurance Act 2015	404
Registre	414
Stikkordregister	427

Innhold

Forord	VII
Kapittel 1 Innledning	1
1.1 Opptakt	1
1.1.1 Utviklingslinjer	1
1.1.2 Begrepsbruken	9
1.2 Bokens utvalgte emner	10
1.3 Rettskildebildet	13
1.4 Formålet med og betydningen av reassuranse	16
1.5 Ulike typer reassuransekontrakter – særtrekk og bruksområder	22
1.5.1 Innledning	22
1.5.2 Fakultative reassuransekontrakter	23
1.5.3 Obligatoriske reassuransekontrakter	26
1.5.4 Proporsjonale reassuransekontrakter	29
1.5.5 Ikke-proporsjonale reassuransekontrakter: «excess of loss» etc.	33
1.5.6 Cedentens «egenrisiko» («retention»)	37
1.5.7 Oppsummering	40
1.6 Avgrensningen av reassuranse mot direkte forsikring og koassuranse	42
1.7 Kort om inngåelse og utforming av reassuransekontrakter og «contract certainty»	50
1.8 Introduksjon til sentrale hensyn og avveininger: «utmost good faith» og forutberegnelighet	55
1.9 Opplegget videre	59
Kapittel 2 Reassuransekontraktens rettskildelære	60
2.1 Oversikt	60
2.2 Analogisk anvendelse av forsikringsavtaleloven?	61
2.2.1 Komparative observasjoner og forarbeidenes begrunnelse for unntaket	61

2.2.2	Foreløpig oppsummering	65
2.2.3	Etter hvilke linjer kan det være grunnlag for analogier? Særlig om direktekrav	67
2.3	Analogisk anvendelse av forsikringsavtaleloven av 1930 og Nordisk Sjøforsikringsplan?	69
2.4	Betydningen av lovvalget og PRICL for tolking og utfylling av reassuransekontrakter	71
2.4.1	Betydningen av internasjonal rettsenhet	71
2.4.2	Betydningen av PRICL	73
2.4.3	Lovvalgets betydning for tolking og utfylling.	77
2.4.4	Kort om tolking av reassuransekontrakter i norsk og engelsk rett	79
2.5	Betydningen av fremmed rett og bransjepraksis i reassuransekontrakter	83
2.5.1	Innledning	83
2.5.2	Problemstillinger og utgangspunkter.	86
2.5.3	Betydningen av engelsk rett ved tolking av reassuransekontrakter	87
2.5.4	Betydningen av fremmed rett ved fastleggelsen av norsk og nordisk bakgrunnsrett for reassuransekontrakter	93
2.5.4.1	Opptakt og utsyn	93
2.5.4.2	Etter hvilke linjer kan og bør man se hen til fremmed rett ved fastleggelsen av norsk og nordisk rett om reassuransekontrakter?	98
2.5.5	Betydningen av bransjepraksis	102
2.6	Betydningen av honourable engagement-klausuler	106
2.6.1	Innledning	106
2.6.2	Legger slike klausuler føringer på voldgiftsrettens rettsanvendelse?	106
2.6.3	Kan en honourable engagement-klausul forstås slik at partene har avtalt <i>lex-mercatoria</i> eller PRICL?	111
2.6.4	Har voldgiftsretten rett og plikt til å anvende en honourable engagement-klausul <i>ex officio</i> ?	114
2.7	PRICL har ingen honourable engagement-klausul, men en bestemmelse om autonom tolking og utfylling	117
2.8	Bruk av voldgiftspraksis.	121

Kapittel 3 Cedentens opplysningsplikt overfor reassurandøren	125
3.1 Innledning.	125
3.1.1 Opplysningspliktens begrunnelse og internasjonal praksis. . .	125
3.1.2 Bakteppet – informasjonsutveksling og bruk av megler	127
3.1.3 Identifikasjon med megler	129
3.1.4 Opplegget	130
3.2 Grunnlagsspørsmål.	131
3.2.1 Kan forsikringsavtaleloven tjene som utgangspunkt for fastleggelsen av cedentens opplysningsplikt?	131
3.2.2 Bør fastleggelsen av cedentens opplysningsplikt i norsk rett ta utgangspunkt i Nordisk Sjøforsikringsplan?	136
3.3 Opplysningspliktens struktur og innhold	139
3.3.1 Grunnstrukturen i cedentens opplysningsplikt	139
3.3.1.1 Innledning og utgangspunkter	139
3.3.1.2 Opplysningsplikten er «aktiv»	142
3.3.1.3 Opplysningspliktens objektive sider	143
3.3.2 Det nærmere innholdet i cedentens opplysningsplikt	150
3.3.2.1 Innledning og rettspolitiske utgangspunkter	150
3.3.2.2 Oversikt over sentrale elementer i cedentens opplysningsplikt i engelsk rett og PRICL	151
3.3.2.3 Nærmere om «material»: må omstendigheten være «avgjørende»?	156
3.3.2.4 «Fair» og betydningen av hvordan informasjonen ble presentert	159
3.4 Betydningen av spørsmål fra reassurandøren og «waiver of information»	161
3.4.1 Betydningen av at reassurandøren stiller spørsmål	161
3.4.2 Betydningen av manglende spørsmål og frasigelse av informasjon	164
3.4.2.1 Problemstilling og oversikt	164
3.4.2.2 Eksplisitt frasigelse	166
3.4.2.3 Implisitt frasigelse basert på spørsmålene som ble stilt	167
3.4.2.4 Implisitt frasigelse ved bruk av «summary presentation»	168
3.4.2.5 Betydningen av manglende spørsmål om egenrisiko («retention»)	172

3.5	Cedentens opplysningsplikt illustrert med utvalgte typetilfeller fra voldgiftspraksis, engelsk rett og PRICL.	174
3.5.1	Oversikt	174
3.5.2	Grunnleggende spørsmål illustrert gjennom voldgiftspraksis	175
3.5.2.1	Introduksjon til saksforholdet i Svenska Kreditförsäkringsaktiebolagets konkursbo – Second Interim Award	175
3.5.2.2	Opplysningsplikten ved fornyelse av obligatoriske kontrakter	178
3.5.2.3	Hvordan cedenten skal presentere informasjonen	180
3.5.2.4	Betydningen av «etterpåkløkskap»	180
3.5.2.5	Opplysningsplikt om eget mislighold?	181
3.5.2.6	Opplysningsplikten om porteføljens utvikling.	182
3.5.2.7	Voldgiftsrettens oppsummering og konklusjon	183
3.5.3	Betydningen av at cedentens portefølje er sammensatt.	184
3.5.4	Betydningen av manglende informasjon om særlige risikoer	187
3.5.5	Betydningen av cedentens tapshistorikk etc.	190
3.5.6	Betydningen av aktualiserte risikoer	192
3.5.7	Betydningen av regelendringer etc.	194
3.5.8	Betydningen av at det dreier seg om retrocesjon.	196
3.5.9	Betydningen av rykter og mistanker om kriminelle forhold	198

Kapittel 4 Rettsvirkningene av cedentens brudd

på opplysningsplikten	202
4.1 Innledning.	202
4.2 Opptakt – den nye reguleringen i engelsk rett og PRICL	204
4.2.1 Den nye proporsjonale reguleringen i engelsk rett	204
4.2.2 Den beslektede proporsjonale reguleringen i PRICL	207
4.3 Passer avtalelovens ugyldighetsregler?	212
4.4 Passer reguleringen i Nordisk Sjøforsikringsplan?	213
4.5 Kan og bør rettsvirkningene i norsk rett fastlegges med utgangspunkt i forsikringsavtalelovens regler?	215
4.5.1 Innledning	215
4.5.2 Oversikt over reguleringen av rettsvirkningene i forsikringsavtaleloven av 1930 §§ 5 til 7	215

4.5.3	Passer forsikringsavtaleloven §§ 4-2 til 4-4 ved reassuranse?	217
4.5.4	Passer kravet om uaktsomhet i § 4-2 andre ledd ved reassuranse?	222
4.5.5	Oppsummering og konklusjon	224
4.6	Nærmere om hvordan rettsvirkningene kan fastsettes på grunnlag av forsikringsavtalelovens bestemmelser	225
4.6.1	Oversikt	225
4.6.2	Svik som grunnlag for fullstendig tilsidesettelse	226
4.6.3	Proporsjonale mellomløsninger illustrert med voldgiftspraksis	229
4.6.3.1	Oversikt og utgangspunkter	229
4.6.3.2	Mellomløsninger illustrert med en svensk voldgiftsdom fra 1998	231
4.7	Kort om andre rettsvirkninger enn nedsettelse og tilsidesettelse	235
4.7.1	Erstatning	235
4.7.2	Tilbakebetaling	236
4.8	Betydningen av at reassurandøren visste at opplysningene var uriktige eller ufullstendige	238
4.8.1	Innledning og utgangspunkter	238
4.8.2	Opplysninger som var «uten betydning» eller som har «opphørt» å ha betydning	242
4.9	Kort om reassurandørens varslingsfrist	245

Kapittel 5 Følgeplikter og kravshåndtering: Tolking og utfylling av «follow the settlement clauses» 249

5.1	Innledning, utviklingslinjer og tilgrensende regelsett	249
5.1.1	Opptakt og problemstillinger	249
5.1.2	Utviklingslinjer i kontraktspraksis og rettspraksis; fra «pay as may be paid thereon» til «follow-the-settlement»	252
5.1.3	Uttrykkene «follow-the-fortunes» og «follow-the-settlement»	254
5.1.4	Betydningen av «follow-the-settlement» i obligatoriske kontrakter	257
5.1.5	Cedentens rett til «business management» og reassurandørens plikt til å «follow-the-actions»	257

5.1.6	Kort om reassurandørens innsynsrett	264
5.2	Gjelder det i norsk rett en bakgrunnsregel om «follow-the-settlement»?	266
5.2.1	Bør det gjelde en slik bakgrunnsregel?	266
5.2.1.1	Rettspolitiske utgangspunkter	266
5.2.1.2	Gir hensynet til sikrede veiledning?	273
5.2.1.3	Gir formålet med reassuransekontrakter veiledning?	273
5.2.1.4	Hvilket utgangspunkt vil være mest i tråd med den normale arbeidsfordelingen mellom cedenten og reassurandøren?	275
5.2.1.5	Foreløpig oppsummering	275
5.2.2	Gir norske og nordiske rettskilder grunnlag for å oppstille en bakgrunnsregel om følgeplikt i reassuransekontrakter? . . .	276
5.2.2.1	Innledning; særlig om løsningen ved koassurans . . .	276
5.2.2.2	Nordisk rettspraksis, voldgiftspraksis og litteratur	279
5.2.3	Hvilket utgangspunkt vil best reflektere internasjonal kontraktpraksis?	281
5.2.4	Betydningen av at PRICL oppstiller et utgangspunkt om «follow-the-settlement».	281
5.2.5	Oppsummering og konklusjon	282
5.3	Forståelsen av «follow-the-settlement»: grunnvilkår og tolkningspresumsjoner	284
5.3.1	Innledning	284
5.3.1.1	Problemstillingen: tolking og utfylling	284
5.3.1.2	Rettskildebildet og det komparative opplegget	285
5.3.1.3	Grunnspørsmålet – hvor stramt skal reassurandøren bindes til masten?	287
5.3.1.4	Utfordringene med å fastlegge en regelstruktur for følgeplikten.	289
5.3.2	Den tradisjonelle forståelsen av følgeplikten i tysk og nordisk rett kretset rundt et unntak for «grov uaktsomhet» . .	291
5.3.3	Grunnvilkårene for følgeplikt i engelsk rettspraksis	296
5.3.3.1	<i>ICA v Scor</i> [1985] etablerte en regelstruktur i form av to grunnvilkår	296
5.3.3.2	<i>Hiscox v Outhwaite</i> (No. 3) [1991]: Rettslig slingringsrom («arguably»)	303

5.3.3.3	<i>Hill v Mercantile & General</i> [1996]: Betydningen av konkret tolking og retrocesjon i flere ledd.	305
5.3.3.4	Oppsummering og analyse av <i>Scor</i> og <i>Hill</i> – som yin og yang.	314
5.3.3.5	Hvorfor har grunnvilkårene i <i>Scor</i> og <i>Hiscox</i> langt på vei fått gjennomslag også utenfor engelsk rett?	317
5.3.4	Grunnvilkårene for følgeplikt i PRICL.	318
5.3.4.1	Oversikt over de to grunnvilkårene i PRICL Art 2.4.3	318
5.3.4.2	Hvordan vil PRICLs følgeplikt bli tolket i praksis?	321
5.3.5	Argumentasjonsmønsteret i noen nordiske voldgiftsdommer	322
5.3.5.1	Innledning	322
5.3.5.2	Svensk voldgiftsdom fra 1999; retrocesjon og globalforlik.	323
5.3.5.3	Svensk voldgiftsdom fra 2001; retrocesjon	325
5.3.5.4	Norsk voldgiftsdom fra 2007	327
5.3.5.5	Norsk voldgiftsdom fra 2012	329
5.3.5.6	Oppsummering og analyse.	333
5.3.6	Nærmere om forståelsen av kravene i det andre grunnvilkåret i nordisk rett	335
5.3.6.1	Innledning	335
5.3.6.2	Kravet om redelighet (og lojalitet)	335
5.3.6.3	Kravene til forretningsmessig håndtering av sikredes krav.	336
5.3.6.4	Sikredes krav mot cedenten måtte fremstå noenlunde rettslig forstandig; terskelen for å overprøve cedenten	340
5.3.6.5	Kort om betydningen av «follow-the-settlement» for plasseringen av bevisføringsplikten og bevisbyrden	348
5.3.7	Utvalgte spørsmål knyttet til det første grunnvilkåret.	349
5.3.7.1	Kort om betydningen av at kontraktene er «back-to-back».	349
5.3.7.2	Betydningen av kontraktskjedens lovvalg	354

5.3.8	Oppsummering av tolkningspresumsjonene i norsk og nordisk rett.	357
5.4	Følgepliktens utstrekning – illustrert med utvalgte typetilfeller	358
5.4.1	Oversikt	358
5.4.2	Typetilfelle I: Cedentens ansvar overfor sikrede er fastslått ved dom – avledet «kvasi-rettskraftvirkning»	358
5.4.3	Typetilfelle II: Oppgjør <i>ex gratia</i>	361
5.4.3.1	Problemstillingene	361
5.4.3.2	Hva kjennetegner oppgjør <i>ex gratia</i> ?	362
5.4.3.3	Kort om forståelsen av <i>ex gratia</i> der oppgjør « <i>ex gratia</i> » er uttrykkelig unntatt i reassuransekontrakten.	364
5.4.3.4	Omfatter følgeplikten i utgangspunktet oppgjør <i>ex gratia</i> ?	365
5.4.4	Typetilfelle III: Når kan reassurandøren bli bundet av kompromissløsninger?	368
5.4.4.1	Problemstillingene belyst med ulike typer «globalforlik»	368
5.4.4.2	Rettslige utgangspunkter	370
5.4.4.3	Formål og opplegg	372
5.4.4.4	<i>Hiscox v Outhwaite (No. 3)</i> [1991]: reassurandøren ikke ansett bundet av modellert globalforlik.	373
5.4.4.5	Har <i>Hiscox</i> overføringsverdi til nordisk rett?	375
5.4.4.6	Sammenligning med norsk voldgiftsdom fra 2007: reassurandøren ansett bundet av modellert globalforlik.	376
5.4.4.7	<i>Commercial Union v NRG Victory</i> [1998] – «Exxon Valdez»: prejudisiell prøving og overprøving av cedentenes forlik med de sikrede	380
5.4.4.8	Har <i>Commercial Union v NRG Victory</i> overføringsverdi til nordisk rett?	384
5.4.4.9	Svenska Kredit (1999): «globalforliket» tok ikke tilbørlig hensyn til reassurandørens interesser	387
5.4.4.10	Komparasjon og oppsummering	390
5.4.4.11	Sammenfatning av vurderingstemaet der cedenten har inngått en kompromissløsning med sikrede	391

Vedlegg 1 Principles of Reinsurance Contract Law (PRICL)	395
Vedlegg 2 Utdrag fra Insurance Act 2015	404
Registre	414
Stikkordregister	427